

Fulldyrka jord og dyrkbar jord – en landsoversikt

Henrik F. Mathiesen

Ved utgangen av 2013 er 8 734 km² kartlagt som fulldyrka jord og 13 037 km² kartlagt som dyrkbar jord i Norge. Dette utgjør henholdsvis 2,9 og 4,3 prosent av landarealet.

En fullstendig oversikt er tilgjengelig på fylkes- og kommunenivå i Ressursoversikt 02/2014 fra Skog og landskap.

Definisjoner

Fulldyrka jord er areal som er dyrket til vanlig pløye-edybde og som kan brukes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying. Fulldyrka jord ble opprinnelig kartlagt i Økonomisk kartverk. I dag blir dette oppdatert som del av det nasjonale, detaljerte arealressurskartet FKB-AR5.

Fulldyrka jord, Lofoten,. Foto: Å. Nyborg / © Skog og landskap

Dyrkbar jord er arealer som ved oppdyrking kan settes i stand til holde krav til fulldyrka jord og som holder kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. Dyrkbar jord kan være overflatedyrka jord, innmarksbeite, skog, åpen fastmark eller myr. Definisjonen tar ikke hensyn til finmaskede klimasoner eller utslipp av karbondioksid og metan ved oppdyrking av myr. Dyrkbar jord ble opprinnelig kartlagt som del av Øko-

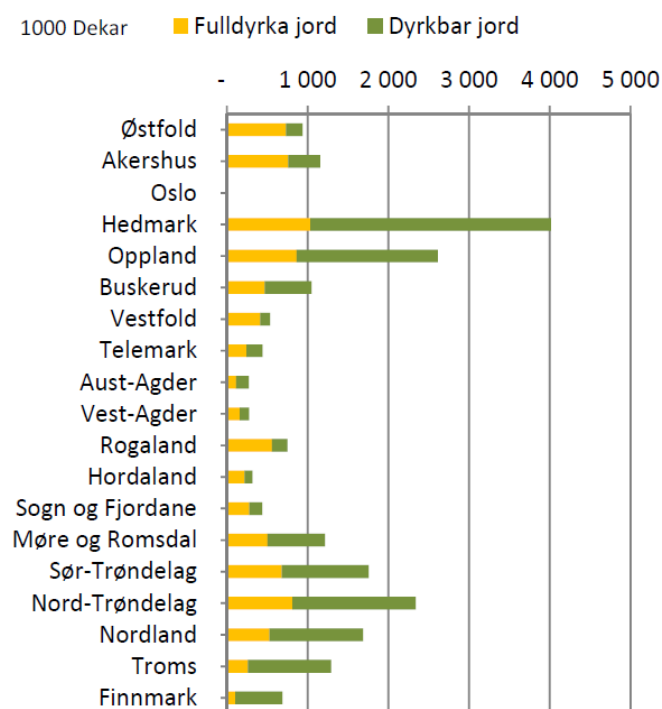
nomisk kartverk. I dag er Dyrkbar jord et eget kartlag, som oppdateres årlig med informasjon fra FKB-AR5.

Landareal er fastland og øyer uten innsjøer og elver, hentet fra Kartverkets offisielle arealstatistikk for 2013.

Fulldyrka jord

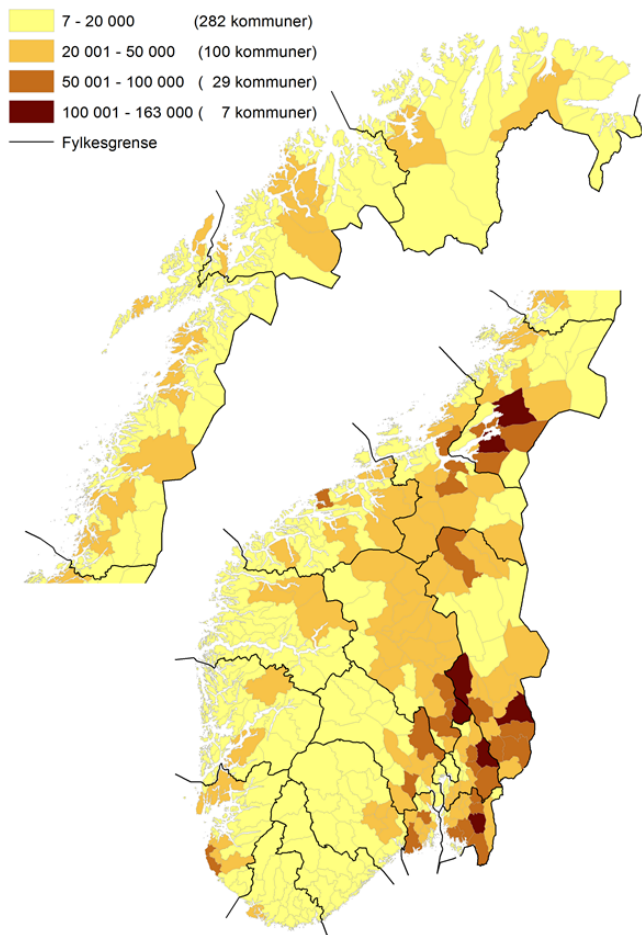
Nær halvparten av landets fulldyrka jord finner vi på Østlandet, dvs. fylkene rundt Oslofjorden, samt Hedmark og Oppland. I Trøndelagsfylkene, samt Møre og Romsdal og Nordland, finner vi nær 30 prosent. Bare 6 prosent av den fulldyrka jorda finnes på Sørlandet (Telemark og Agder-fylkene).

Fig. 1 Fulldyrka og dyrkbar jord per fylke

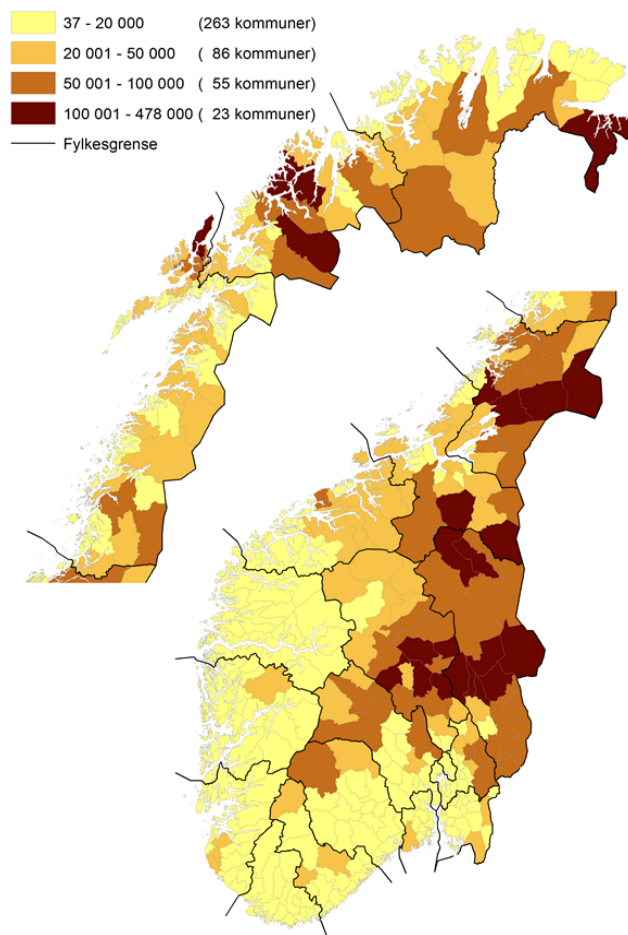
Sett i forhold til landarealet, er det klart mest fulldyrka jord i Østfold, Vestfold og Akershus (mellom 17 og 19 prosent). I Rogaland er andelen drøyt 6 prosent. I resten av fylkene er den under fire prosent. I Troms og Finnmark er andelen under 1 prosent.

Fig. 2 : Dekar fulldyrka jord i hver kommune

prosent), Nord-Trøndelag og Oppland (med drøyt 7 prosent). Hordaland og Sogn og Fjordane har lavest andel dyrkbar jord i forhold til landarealet, under 1 prosent.

Fig. 3 : Dekar dyrkbar jord i hver kommune

Dyrkbar jord

Rundt 54 prosent av den dyrkbare jorda i landet er skog. 32 prosent er myr. Resten er fordelt på åpen fastmark (8 prosent) samt overflatedyrka jord og innmarksbeite (4 prosent). Rundt 3 prosent er ikke entydig tilordnet en bestemt arealtype.

46 prosent av den dyrkbare jorda ligger i Hedmark og Oppland. I Trøndelag ligger 21 prosent og i Nord-Norge 20 prosent. På Vestlandet finnes 9 prosent, mens det bare er 4 prosent på Sørlandet.

Sett i forhold til landarealet har Hedmark mest dyrkbar jord, over 11 prosent. Deretter følger Akershus (drøyt 8

Litteratur

Arealstatistikk: Fulldyrka jord og dyrkbar jord. Ressurs-oversikt fra Skog og landskap 02/ 2014.

AR5 Klassifikasjonssystem: Klassifikasjon av arealressurser. Rapport fra Skog og landskap 06/14.

FKB-AR5: <http://www.skogoglandskap.no/kart/ar5>

Dyrkbar jord: http://www.skogoglandskap.no/kart/dyrkbar_jord

Landareal: <http://www.kartverket.no/Kunnskap/Fakta-om-Norge/Arealstatistikk/Oversikt/>